

Snakk om etikk

Søkelys på etikk i tannhelsetjenesten

✍ **MORTEN KLEPP, AVGÅTT LEDER I NTFS ETIKKRÅD**

Det er med ærbødighet jeg herved takker for meg som mangeårig medlem i NTFs etikkråd. I løpet av 16 år som varamedlem, medlem, nesteleder og leder har det vært interessant både å følge utviklingen av saker som meldes til og behandles i rådet, og å delta i grundige diskusjoner og saksbehandlinger. I tillegg har det vært spennende å være tett på utformingen av de etiske regler over såpass lang tid.

Vi skal være stolte av å ha en yrkesetikk som er nedfelt i et tydelig regelverk som NTFs medlemmer er forpliktet til å følge, og som har klare sanksjonsbestemmelser. Regelverket skal være oppdatert og i tråd med vår tid som yrkesaktive tannleger.

Derfor har det vært flere endringer av de etiske regler. Et stort og omfattende revisjonsarbeid ble utført for ti år siden, og vedtatt av representantskapet i 2011. Dette regelverket er siden endret og oppdatert flere ganger, sist i november 2021 med to nye bestemmelser under avsnittet *Tannlegens forhold til pasienten*. Utviklingen over tid har vært tydelig. Regelverket endres fra å omhandle hvordan medlemmer innbyrdes skal oppføre seg mot hverandre med pasienten som en tredjepart, til bestemmelser som setter pasienten i sentrum, og som er tydelig forankret i generelle etiske prinsipper.

Etikkrådet har i siste periode arbeidet videre med å ytterligere tydeliggjøre hvordan våre yrkesetiske bestemmelser, NTFs etiske regler skal speile de etiske hovedprinsipper å gjøre godt, å respektere selvbestemmelse, å ikke gjøre skade, og å være rettferdig. Intensjonen er at den enkelte tannlege lettere skal kunne gjøre etiske refleksjoner rundt dagligdags dilemmaer i egen virksomhet, fundert på de fire grunnprinsippene. Og samtidig å gjøre faget tannlegeetikk mer håndgripelig og relevant for den yrkesaktive tannlege. Etikkrådet vil legge dette arbeidet fram for hovedstyret, for en grundig behandling i NTF.

I tillegg er det et nyttårsønske fra Etikkrådet at våre medlemmer får tilbud om kurs i faget etikk gjennom NTFs etterutdanningsprogram.

Etikk er ferskvare, og relevante kurs med gode forelesere er like viktig som kurs i kliniske fag.

Vi har de siste tiårene vært gjennom omfattende endringer, og flere store utfordringer og forandringer kan forventes på tannhelseområdet. Redusert behov for tradisjonell tannbehandling grunnet generell bedring i tannhelsen, en sterkt økende eldre befolkning med egne tenner, økende fokus på estetikk og kosmetiske terapier koblet med en rivende teknologisk utvikling, sentraliseringsfenomener, og store og små kjededannelser er alle faktorer som gir store utfordringer.

Jeg vil minne om NTFs nylig vedtatte Policydokument «NTFs syn på nødvendig helsehjelp og kosmetisk behandling». Her slås det fast at *Tannleger skal sette klare etiske grenser for behandling generelt, og for kosmetisk behandling spesielt og skal ikke bidra til å skape behov for behandling ved å markedsføre eller foreslå behandling som ikke er medisinsk/odontologisk begrunnet.*

Yrkesetikken for deg som tannlege ligger fast, på den måten at det ikke blir etisk korrekt å markedsføre behandlinger på kosmetiske indikasjoner, selv om du oppfatter at «alle andre gjør det», eller «uten kosmetiske behandlinger kan jeg ikke drive min tannlegepraksis». Ved å overbevise seg selv om at det man innerst inne kjenner på ikke er etisk forsvarlig, likevel er OK fordi så mange andre gjør det samme, er du på utrygg grunn. Dette fenomenet er kjent fra mange bransjer og fra jukxing i idrettsverden, og beskrives som moralsk nøytralisering. Vi skal være bevisst på dette og ikke strekke strikken.

Hovedoppgaven til tannlegen forblir å behandle og forebygge sykdom i vårt område. Sørge for at alle som kommer til en tannklinikk får adekvat undersøkelse, diagnosestilling og nødvendig tannbehandling inkludert nødvendig informasjon, basert på pasientens behov og sykdomsbilde. Jeg vil minne om Helsedirektoratets Veileder *God klinisk praksis i tannhelsetjenesten*, fra 2011. Den er gyldig og nyttig.

Godt nytt år til alle medlemmer i NTF!